

פניני הרמז

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובכ"א:

הזלה"י - 4:28 / צאת השבת אר"ת - 6:22

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה. (יח. ג.),
מה מקום להזכיר כאן טעם קריאת שמותיהם? אפשר שיתרו שלח להגיד כן
למשה, כי חשב שאולי מחמת אחריות טרדות הנהגת הכלל לא יפנה לבו לבני
ביתו ובניו. ובא לרמז לו בזה שיזכור את הצלת הפרט שהושיעו הקב"ה, שעל
שם זה נקראו הבנים, ואילולי הצלת הפרט שהקב"ה עמד למשה לא היה מקום
להצלת הכלל.

והוא לימוד גדול לאדם העוסק בצרכי צבור, שראשית שימת לבו יהיה על
ב"ב. וכן שמעתי ממרן (הגרי"ז מבריסק) זצ"ל על אאע"ה, אשר לכאורה יפלא הלא
קרב כל העולם כולו, וביתו היה פתוח לרוחה לכל עובר ושב, וכלום ישמעאל
היה גרוע מכל הני אינשי שגרש אותו מביתו? ואמר שהענין כי רק בזמן שבני
ביתו של אדם המה בתכלית הישרות בדרך הנכונה יכול לקרב אחרים, ע"כ
מחויב לדאוג שלא תהיה פירצה בבני ביתו, ואסור לו להסיח דעת מהשגחה
עליהם.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

**אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם
אלי. (יט. ד.),** פירש"י שבשעה אחת נתכנסו, וצ"ב מה הוצרך לנס זה, וגם הרי
ממעלותיהם של ישראל מיירי בפסוק זה ומה זה שייך למעלתם של ישראל?

ונראה כי נאמר כאן יסוד גדול במציאות האומה הישראלית, כי באמת
מצד עצם מהות כלל ישראל הם מכונסים יחד גוי אחד בארץ ורק מגזרת הגלות
הוא שהם מפוזרים כמש"כ ואתכם אזרה בגויים, וממילא בעת קץ ובטול גזרת
גלות הם חוזרים מיד למעלתם האמיתית להיות מקובצים יחד, והוא מגוף
מעלתם של ישראל, והוא שאנו מתפללים תקע בשופר גדול ושא נס לקבץ
גלויתנו, שנשוב למעלתנו האמיתית.

(שם)

פניני הפרשה:

כבר את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך. (כ. יב.), הגאון רבי משולם דוד הלוי סאלאוויציק זצ"ל (ראש ישיבת בריסק ירושלים תובב"א) אמר פעם לתלמיד על זכיותו לאריכות ימיו [שנפטר בגיל 99 מתוך צלילות הדעת ובריאות הגוף סמוך לתקופת פטירתו], שתולה זה במצות כיבוד אב שקיים בצעירותו, בהיותו משמש את אביו הגדול מרן הגרי"ז זללה"ה, במסירות נפלאה. ואמר הגדרה, שמעולם לא הלך לישון לפני הגרי"ז, ולא איחר לקום לאחריו, כדי שיהא מוכן תמיד קמיה דאביו.

(כתבי תלמידיו)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "אנכי ד' אלקיך"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תשנ"ד לפ"ק, ותוכן הדברים חיזוק לבני התורה אשר רוצים לזכות לכתר התורה, ושאי אפשר מלעדי להפרד מתענוגי גשמי]

שיתף הקב"ה שמו בישראל משל למלך שהיה לו מפתח של פלטרין קטנה אמר אם מניחה כמות שהיא הרי היא אבודה אלא הרי אני קובע בה שלשלת שאם אבדה תהא שלשלת מונחת עליה, כך אמר הקב"ה אם אני מניח את ישראל כמו שהן הן נבלעין וכו' אלא הריני משתף את שמי הגדול בהם.

ואח"כ כתב וז"ל: "והם ז"ל דברו לענין כלל האומה יחידה, אמנם עיניהם ז"ל מטייפן כדרכם בקדש, ורמזו גם על האדם יחידי כו' שכולם מתנהגים ע"י כח מעשיו - של האדם - בחי' נפש שהוא עיקרא ושרשא דבתי נפש כל עלמין ואדון כל ב"ה בטובו הגדול להטיב לברואיו שקד על תקנתו ואמר אם אני מניחה כמות שהיא שלא יהיה התקשרות בין הג' בחי' נרו"ן אלו האחד שיפול בחי' נפש התחתונה לעמקי מצילות הרע ח"ו אין שני להקימו והרי היא אבודה שם לעולם ח"ו כו' לזאת הפליא עצת ית"ש וקבע הג' מדרגות נרו"ן שכל א' מהם תתקשר בחי' הראשונה שלה העליונה בבחי' התחתונה של המדרגה שעליה כענין השלשלת שכל טבעת ממנה

אשר דברנו בשבועות האחרונות על מעלת ישראל שגם בהיותם שקועים בירידה גדולה ומ"ט שערי טומאה, היו יכולים להתעלות עד קדושה יתירה, הנה ראיתי כעת **בנפש החיים** (שער א פי"ח בהגה) וז"ל: "היינו שאף אם נפשות ישראל משוקעים ח"ו בתאוות רעות ר"ל עכ"ז יסד רצונו ית"ש להעלות נפשם ע"י בחינת רוחו ית"ש, כענין הכתוב ואני זאת בריתי אתם אמר ה' רוחי אשר עליך וכו' לא ימוש וכו', וכענין יצ"מ, וזהו אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, וידוע בהזוהר שאנכי הוא בחי' כתר, וזהו דרשתם ז"ל (שבת דף קה.). אנכי אנא נפשי כתבית יהבית, ואמירה נעימה וכו', והם שני הבחינות נפש ורוח, והמשכיל יבין" עכ"ל.

נתבאר בזה פירוש נפלא כי אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מאר"מ הפי' כי חלק אלוקי שיש לאדם בו הוא יכול להאחז לצאת מטומאתו, וכן היה ביציאת"מ. והאריך בנפיה"ח עוד בפנים (שם בפרק יט) מבחינת נרו"ן שיש באדם שמקושרים ומשתלשלים זב"ז. והביא מירושלמי תענית פ"ב ר"ל בשם ר"י אמר

קצה העליון שלה נאחזת ונכנסת תוך קצה התחתונה של הטבעת שעליה כו' וז"ש שם אלא הריני משתף את שמי הגדול בהם שהג' דרגין נרו"ן ושורש הנשמה מקור שרשם הוא מהד' אותיות השם הגדול ית"ש" עכ"ל, עיי"ש שהאריך.

ויובן בזה מה שדייקא במת"ת נאמר הפסוק הזה אנכי וכו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים. והוא כאשר נבין מהות תוה"ק ומקורה, שהוא ית"ש. והיינו מה שפירשו שם בשבת נוטריקון אנא נפשי כתבית יהבית, שכביכול הוא ית"ש, קוב"ה ואורייתא חד, נתגלה הוא ית"ש בכתב תוה"ק.

וכבר נאמר כי ששים רבוא נשמות של כלל ישראל שרשם בתוה"ק, וכמרומו ברמב"ן בכמה מקומות, ונתבאר בדרך ד' להרמח"ל ז"ל (ח"ב פרק ד - ה). והוא דאיתא בב"ח (סי' מ"ז) דכוונתו ית' היתה שנהיו עוסקים בתורה "כדי שתתעצם נשמותינו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה" וכו' עכ"ל.

נמצא לפי"ז שלכך ניתנה לנו התורה, שעל ידה נאחז בשלשלת הנ"ל ונוכל להתקשר עם נשמותינו העליונה לתקן נפשותינו ולהתעלות [וכמאמרם ז"ל (עירובין דף נד.) : "אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו במתנה וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר ומנחליאל במות"ן]. וע"כ נאמר פסוק זה אנכי אשר הוצאתיך וכו' בתחילת עשרת הדברות, שבהן כלולה כל התורה, והם כלולים במלת אנכי.

ומה נפלאים הם דברי השפת אמת על המדרש (כת, ו) שהתורה נתנה גם לכל הנשמות העתידות להוולד שנא' אשר פה עמנו היום ולא נאמר עומדים פה עמנו היום, ופי' השפ"א (משנת תר"ג) דמשמע מזה שגם ישראל שבאותו הדור עיקר היותם בשעת מתן תורה היה כדי שיתעלו בחינת נשמותיהם, כאמור וכל העם רואים את הקולות, רואים את הנשמע ושומעים את הנראה.

וכבר נתבאר בנפה"ח גדר הדבר, שנתעלו בחינה עליונה רוחנית כמש"כ אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם (תהלים פב. ו), שהיו אז במדרגת המלאכים, והוא כי באמת תוה"ק ניתנה בחינת נשמה, והיא לאדם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע שמימה. והוא שורש אמרם ז"ל (קידושין דף ל:) שאם פגע בך מגוול זה משכהו לביהמ"ד.

ואכן העליה בסולם והתקשרות הנפש רוח ונשמה, ע"י עסק תורה, הוא דייקא ע"י ההעמקה וההבנה בתורה וע"י עריבות ונעימות שיש לאדם בעמלו בתורה, והוא סדר הברכה לעסוק בדברי תורה, והערב נא ד' אלקינו את דברי תורתך בפנינו, כי העריבות והעונג שבעסק התורה הוא התגלות הרגש הנשמה העליונה שבאדם המקושרת לתורה, והיא האהבה והשמחה בדבקותו אל שמו ית' אשר עוז וחדוה לפניו, והוא תכלית התענוגים שיכולים להמצא בלהתענג על ד'.

ונראה לפרש בזה מאמרם ז"ל בגמרא שבת (דף פח.): דאיתא שם ג' מאמרים של ריב"ל, על כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים שנא' לחיו כערוגת הבשם, ונאמר שושנים נטפות מור, ואמר ריב"ל על כל דיבור ודיבור יצאה נשמתם של ישראל שנא' נפשי יצאה בדברו וכו', ואמר ריב"ל על כל דיבור ודיבור חזרו ישראל לאחוריהן י"ב מיל והיו מלאכי השרת מדדין אותן שנא' מלאכי צבקות יודוין ע"כ, וכבר עמד המהרש"א בזה (בד"ה יצתה נשמתן) דלכאורה ג' המאמרים סותרים זא"ז. וכתב, וז"ל: "וי"ל דכתות כיתות היו לפי הטבע יש מהן דמחרדת הקולות נעשו חלשים ולא מתו לאותן הואילו הבשמים כדי להשיב נפשם, ויש מהן יותר חלושים בטבע עד שמתו, ויש מהן שחזרו לאחוריהן" עכ"ל.

ונראה ביאור הדברים, כי מי שלא זוכה לקבל תורה בבחינת תיקון מעשיו הגשמיים והוא רוצה להשאר במצבו הפשוט והירוד, אינו יכול לקבל תורה אלא נרתע לאחוריו - י"ב מיל שהוא גדר שיעור מהלכו של אדם - אלא המלאכים עוזרים לו לשוב לאט בחינת מדרה, וכת שניה שכבר איוותה להתעלות אבל לא יכלה להתגבר עדיין על תאוות הגוף, יצאה נשמתן בהתקשרות למקור התוה"ק, ושם שטל תחיה חוזר ומחיהו הוא טל תחיה של תוה"ק, והכת העליונה שזכתה לעסוק בדברי תורה בכל כחם וזכתה להעריבות שיש בתורה מתוקה מדבש ונופת צופים ועיון התוה"ק אצלם בחינת בשמים, הוא שלמות המעשה והתקשרות הנרו"ן ואין להם טוב אלא תורה. וזה קרא התנא שזכו לריח בשמים [ומעין שאמרו חז"ל אצל יוסף הצדיק שנמכר למוכרי בשמים, וד"ל].

ויל"פ שזהו אמרם ז"ל ברא הקב"ה יצה"ר ברא לו תורה תבלין וכל זמן שרטיה זו על מכתך אכול מה שאתה רוצה ושתה מה שאתה רוצה (קידושין דף ל:).

שאתה רוצה ושתה מה שאתה רוצה (קידושין דף ל:).

וי"ל מה שהמשילו התורה דייקא לבחינת תבלין שבא לרמז כי עיקר התורה שעל ידה האדם שולט על יצה"ר הוא העריבות והעונג של עסק התורה שאז נפשו איתה רק רצונו ית"ש וההתדבקות בו, וע"ז נאמר אכול מה שאתה רוצה, כי אין לו עונג אלא בעשיית רצונו ית' ע"י ההתקשרות השלימה בנשמתו העליונה.

והיא הבחינה השלימה של מת"ת דאיתא שם בגמרא שבת אנכי נוטריקון אמירה נעימה כתבית יהבית, וידע היגע בתורה הטועם עריבות מתוקה מדבש ונופת צופים, כי הרגשה זו לא דמיונית היא אלא הוא עונג אמיתי של המתענג על ד' מעין עוה"ב, ואשרנו אשר שם חלקנו עמהם !

בואו שעריו בתודה...

במלאות חמש שנים שלמות להוצאות הגליון בס"ד מידי שבת בשבתו, על ידו נהנים מאות קוראים הפזורים על כל פני תבל, מזיו זוהר תורת רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א, המאיר להם דרך מסילה בתקופות מחשכים, והמחזק אותם בעניני דיעה והשקפה נכונה ולימוד דעת ומוסר, בעת הזאת עלינו לשבח לאדון הכל על כל הסייעתא דשמיא המלווה אותנו בכל צעד ושעל, ועל ששתל לנו בכל דור ודור, מצדיקיו שרידי דור דעה, למען יהנו מהם דור אחרון.

ותכף להודאה בקשה, שכה יוסיף ה' לנו להמשיך בעבוה"ק בהפצת מעיינות תורת מרן שליט"א החוצה, ותפלתינו קדם אל חי שכה יתן ה' וכה יוסיף תת כח קמיה דמלכא, ומרן שליט"א יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת, עדי נזכה בקרוב לקבל פני משיח צדקנו ומלכנו בראשנו בב"א

המערכת